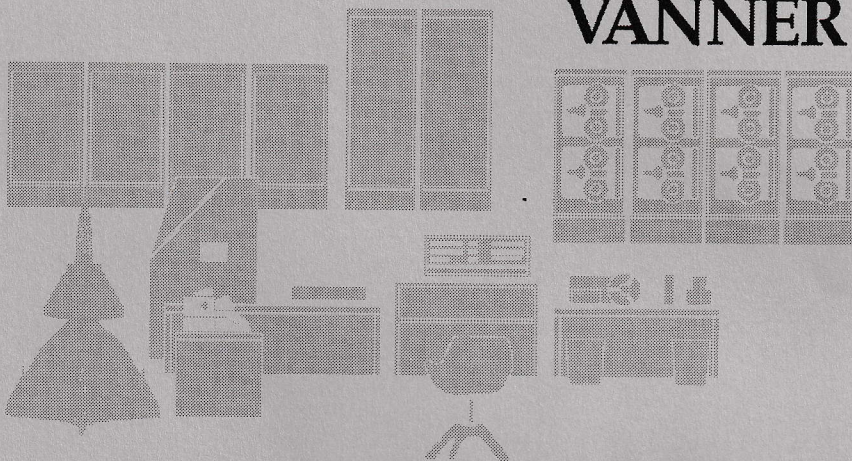

MEDLEMSBLAD

DATASAAB_S VÄNNER

Datasaabs Vänner - En ideell förening för datorhistoria och IT - utveckling

Ordförande har ordet - sid 2

Studiebesök i Louis de Geer - sid 4

Datasaab-arkivet 10 år - sid 5

PUB-afton - sid 8

Kommande studiebesök - sid 8

Bokbeställning - sid 8

Lagerlokal sökes - sid 8

NR 2 - MAJ 2001 - ÅRGÅNG 8

Utgivare: Lennart Pettersson, tel 013-662 83, email lenp@algonet.se

Redaktör: Sven-Erik Järkelid, tel 013-701 21, email ibs769n@tinet.se

Adress: c/o Sven-Erik Järkelid, Årenprisivägen 36, 590 62 LINGHEM

Hemsida: <http://webhotell.correnstorg.com/datasaab/>

Hejsan i vårsolen!

I samband med "vårrycket" så "snavade" jag över en kartong med gamla osorterade bilder. Därbland några av gamla datasaabare. Nu tänkte jag att det kunde vara lämpligt att dela med mig lite av återseendets glädje till dem som kände de här personerna. Men också att påminna om att det fanns Datasaabare utanför Sverige. Människor som arbetade hårt för företaget, men inte blev så kända vid moderbolaget.

Först vill jag dock visa en 40 år gammal bild från Skandinaviska Elverk:

När första D21:an var nyinstallerad vid Skandinaviska Elverk tog Saab-fotografen Ture Gustavsson en del bilder att användas i marknadsföringen. I samband med en sådan fotografering tog han den här bilden för privat ändamål. Han ville illustrera att; "Datamaskinernas tidsålder tillhör barnen". Och nog fick han rätt!

Vad den unga damen på bilden heter har jag glömt av (ett allvarligt tecken på förgubbning), men om någon känner igen henne så hör av er.

För er som inte var med på datamaskinernas tid utan har kommit in i gamet med Intel-chips och Windows i bagaget kan jag berätta att enheterna i förgrunden är en remsstans och bakom den en remsläsare. Längst till höger syns två bandaggregat (bandspelare) och de andra skåpen utgör "moderkort med CPU och minnen".

Så till några gamla kollegor:

Leif Berntsson vid sitt sommarhus vid Mjörn.

Leif var servicechef för Göteborgsdistriktet och kom tidigt in i verksamheten. Om jag inte minns fel, gick han på utbildningskurs nummer två. Leif är en typisk göteborgare med rapp replik och trivselspridare. Han hanterar både gitarr och bas och sjunger gärna en käck visa om det ges tillfälle.

Leif är en av dem som dem som fått försaka många natters sömn för krånglande datorer. Förekommer sån't idag också?

Anselm Andersson vid Niagara.

Anselm var den som byggde upp stommen till Datasaaabs serviceorganisation. Han är en fin kamrat och medmänniska men också en driftig chef, och vi lärde oss mycket av honom om hur man driver en resultatenhet utan att tumma på kvaliteten i arbetet. Samtidigt som man försöker ta hänsyn till de egna beslutens inverkan på företagets totala resultat och anseende. Anselm flyttade sen med till SAAB-Univac.

Bilden togs 1972 när Anselm och undertecknat varit på besök hos CDC. Vi hade fått ett erbjudande att sälja deras "add-on-minnen" till IBM-maskiner (skåpen på föregående bild ger en uppfattning om den fysiska storleken på sådana minnen), och vi åkte till Minneapolis för att utvärdera om det var någon affär för oss. Det var det inte!

Här är vi på väg med bil från Buffalo till Utica för att besöka MDS. DS var representanter för deras magnetbandsregistrerare (ersatte hålkortsstansar och hålkort som inmedia). I förbigående sagt; den lönsammaste produkten av alla som vi hade i sortimentet.

Till slut en bild från ett servicechefsmöte; Fr.v. Juan Liqueste från Spanien, undertecknad, Clive Woodfine UK och Mikal Hegerberg Norge.

Vad vi skrattar åt här kommer jag inte ihåg, men förmodligen åt någon rolig historia. Det var vanligt att man vid kontakterna med Mikal fick sig senaste "svenskhistorien" till livs. Så småningom började också de andra länderna att ta efter. Men mest så avhandlade vi allvarliga saker på våra möten.

Ja det här var några av alla de människor som *jag* kom i kontakt med. Tyvärr kunde man inte alltid ha en kamera i beredskap när man träffades, men andra hade det väl vid olika tillfällen. Du kanske har någon bild eller episod Du vill dela med dig av? Skicka då ett bidrag till "bladet"!

Trevlig sommar från
Lennart P.

Studiebesök i Louis de Geer konsert & kongress, Norrköping

I slutet av februari fick vi lära oss att även en stad kan vara vacker, speciellt om man som i Norrköpings fall tagit till vara Motala Ström. Gunnel och Rolf Hultqvist hade ordnat ett studiebesök för Vännerna i Louis de Geer konsert & kongress och vi fick ej blott guidning utan en hel bukett av upplevelser!

Sedan virus och ymnigt snöfall tagit sin tribut kom 28 till den nygamla byggnaden intill strömmens "lilla Niagarafall". Norrköpings Symfoniorkester, SON, bjöd på en timplång, öppen repetition och av de fyra verk som var aktuella fick vi lyssna på sir Edward Elgars In the South samt Antonin Dvoráks Scerzo capriccioso (ungefär Nyckfullt skämt). Chefsdirigenten Lü Jia hade de 70-talet musikerna i sin hand, bröt då och då och rättade någon i högen med ett "inte tam, tam, tam utan taam, tam, tam!". Så spelade de samma stycke igen och vi noterade ingen som helst skillnad men Jia var mycket nöjd och ävenså musikerna. För oss som ett par dagar senare upplevde konserten i Linköping var det en nyttig repetition.

Efter denna andliga spis blev det god lunch på fjäderfä och det till ett gott pris.

Nu grep guiden Barbro Sonska in och bevisade att hon kan allt om Norrköping nu och då samt dito om detta konserthus. I Norrköping tog man efter textilkrisen beslutet att inte jämna bebyggelsen utefter strömmen med marken och bygga hotell och fjärrvärmeverk. Nej, husen fick stå kvar om ock blott skalén. Nu har framförallt den nya industrin (IT) och universitetet tagit över. Campus Norrköping har ett tiotal professorer och ca 3000 studerande.

Guidningen inleddes i konsertsalen, en fd massakokare med diametern 28 meter och höjden densamma om jag nu minns rätt. Arkitekterna Bo Karlberg och Fritz Olausson hade fångslats av Semperoperan i Dresden och designade Norrköpings stolthet liksom Göteborgsoperan i samma stil. I bägge fall har man exteriört utnyttjat vattennärheten maximalt.

Det inre av Norrköpings anläggning har inslag av Blå Moskén i Istanbul/Konstantinopel. Ljusinfallet, färgsättningen mm kommer därifrån. Akustiken har, säger Barbro blivit mycket bra, speciellt efter bänkrad fem. Salén

rymmer 1299 personer.

Holmens Bruk byggde detta kokeri 1945 och den intilliggande långa pappersmaskinhallen 1954. Arkitekt var Ivar Tengbom. Den första papperstillverkningen kom igång på 1600-talet tack vare Isaac och Abraham Hemeryck. Råvaran var då textillump. Redan 1986 stoppades produktionen och den 60 meter långa pappersmaskinen producerar nu papper i Dandong, Kina. Den förra maskinhallen har stora fönster och även burspråk ut mot Motala Ström och dess fall. Vackert!

Vi gick runt i husen och fick konsten beskriven; Curt Askers lätta, svävande verk samt Bo Olls skulpturer i ärgad brons och föreställande Fågel Fenix. En liten, vacker och figurativ statyett var särskilt anmärkningsvärd. Den föreställer cellisten Pablo Casals, ett världsnamn i det gebitet och tillika fd svärfar till sångerskan Barbara Hendrichs.

Så ned i bottenplanet med dess utställning om de Geer och Holmens Bruk. Louis de Geer rekryterades från Belgien (Vallonien) 1627 som "brukspatron" med inriktning på mässingsproduktion mm. En vapensmedja ingick i det som byggdes upp. Det gick mycket bra för de Geer och han lånade ut pengar till svenska staten. I stället för pengar åter fick han ett adelskap och alla var nöjda. Släkten är tämligen stor och hittas mest i Stockholm och Värmland.

På Kvarnholmen (därav namnet Holmens Bruk) där konserthuset står fanns förr skvaltkvarnar. Guidens beskrivning av deras konstruktion var påfrestande för Vännernas specialist på området, Tord Jöran Hallberg. Denne höll dock klädsamt tand för tunga.

Nåväl guidningen var mycket bra och vi fick väl dubbla den tid vi betalt för?

Så ett tips: inom en rimlig framtid har man ordnat med en promenadväg längs hela Strömmen, från Himmelstalund till hamnen. Denna tur fram och åter blir på ca 10 km och den är/ blir vacker så det så.

Tack Gunnel och Rolf för en toppendag!
Bernt Magnusson

Datasaab-arkivet 10 år

"...nu skall hela rasket bort" av Viggo Wentzel

1989 förberedde Nokia en flyttning av sin Linköpingsverksamhet från Sturegatan till nya lokaler i Mjärdevi. Under alla åren i "Gunnars fabriker" hade en enorm mängd dokument av de mest skilda slag hunnit samlas, och en radikal utrensning beordrades.

Några få personer, däribland Bertil Knutsson, insåg faran att dokumentationen om Datasaabs verksamhet skulle gå förlorad och igångsatte en räddningsaktion. En barack i Hackefors ("Gulan") fylldes från golv till tak med handlingar, men detta var bara början. Materialet måste sovras, katalogiseras, förpackas, och inte minst måste frågan om den slutliga förvaringen lösas. Tillsammans taget var detta ett jättearbete.

Att avdela Nokias personal för detta var förstås otänkbart, men det fanns ju pensionärer med god kunskap om Datasaab. Olof Perers åtog sig att sondera intresset, och våren 1990 hade en kärntrupp formerats bestående av:

Bengt Jiewertz
Sune Sjölund
Hans Ericsson
Ulla-Greta Malmqvist
Åke Berthner
Kenneth Nilsson
Viggo Wentzel
Olof Perers

Motivationen fanns, ideerna likaså, men var fanns pengarna? Här kommer personalchefen Stefan Carlstedt in i bilden.

På vägar som måhända inte skall granskas alltför noggrant finansierade han material, transporter och t.o.m. blygsamma arvoden. Odd Aarö bidrog med den tidens primitiva PC för registrering, och nu var allt klart att sätta igång. Från hösten 1990 samlades gänget en gång i veckan, och i maj 1991 var arbetet i det närmaste fullbordat. Dessemellan hade vi måst flytta hela verksamheten från "Gulan" till Mjärdevi.

Papper, papper, miljoner papper...

Vi började med att formulera en målsättning:

"Att upprätta ett väl katalogiserat arkiv som så fullständigt som möjligt återspeglar vår arbetsplats historia under perioden 1955-1987, d.v.s. fram till Nokias övertagande. Arkivet skall kunna användas av framtida historieforskare."

Var lär man sig arkivering? Vi skickade Olof Perers till Landsarkivet i Vadstena, och det var ett lyckokast. Sven Malmberg delade med sig av sin stora erfarenhet, och Landsarkivet kunde dessutom ta emot det färdiga materialet för förvaring.

Så satte vi igång. Plöjde oss igenom låda efter låda med gamla luntor, valde och vrakade, packade i arkivkartonger och klistrade etiketter. Levde oss tillbaka till Saabtiden och hade det trevligt tillsammans.

Sven Malmberg lärde oss också att ett arkiv blir intressantare om det finns en beskrivning av den verksamhet som arkivet återspeglar. Så vi satte igång att skriva Datasaabs historia också, alltså en föregångare till böckerna från Datasaabs Vänner.

Vid en enkel ceremoni i juni 1991 överlämnades 1600 arkivkartonger som gåva till Landsarkivet.

NOKIA DATA

1991-05-30

GEL Stefan Carlstedt, tp

Landsarkivet
Box 126
592 00 VADSTENA

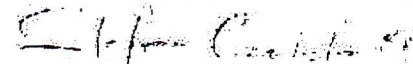
LANDSARKIVET I VADSTENA	
NO LST	Om 2-516 10 71
DNR	992/91-612
12-00	12

REVERSAL/AVTAL

Till landsarkivet i Vadstena överlämnas härmed såsom
gåva f.d. Datasaabs arkiv, utgörande ca 1600 volymer
enligt bilagda arkivförteckning.

Med vänlig hälsning

NOKIA DATA AB
Personal & Administrationsavdelningen

Stefan Carlstedt

Hur gick det sedan?

När väl Datasaab-arkivet skapats och fanns på plats, dök det ena tillskottet efter det andra upp. Sune Sjölund blev arkivansvarig inom Datasaaabs Vänners styrelse, och denna post innehar han alltjämt. Sammanlagt tio kompletteringar har gjorts under årens lopp, och fortfarande flyter det in nytt material som sovrar, förpackas och registreras.

I första hand har arkivet bidragit med underlag till DatasaaabsVänners böcker "Bits & bytes ur Datasaaabs historia". Men även universitetsforskare har använt materialet, och handlingar av viss betydelse i en patenntvist har hämtats fram ur gömmorna.

Arkivet placerades först i en av Landsarkivets provisoriska lokaler men finns idag i den nybyggda vallen på Vadstena slott. En översikt över innehållet finns i form av ett register i programmet Microsoft Access. Detta register blir förhoppningsvis snart tillgängligt på Datasaaabs Vänners hemsida.

DSARKIV översiktsregister

LÖPNUMMER	TITEL	OMFATTNING	REG
49001	ARKIV LNC 1949-63 TEKN.BERÄKNINGAR	K11	J
49002	DATASAAABS ARKIV REGISTER 1949-87	K06	J
50001	KORRESPONDENS G.LINDSTRÖM 1950-74	K15	J
53001	VIPS(VI PÅ SAAB)PERS.TIDN. 1953-78	K07	N
56001	BANDSPELARDATA 1956-58	K01	N
56002	MATEMATIKMASKINTEORI 1956	K01	N
56003	ORGANISATION INOM DATASAAAB 1956-71	K02	N
56004	FOTO SARA.D20.CK37.MEDELA.OMV.1956-75	K01	N
57001	SVENSK KORRESPONDENS LANGEFORS 1957-65	K01	N
57002	TEKNIKHISTORIA(UTSTÄLLNING NOKIA)1957-8	K01	J
57003	SARABAND 1957-58	K01	N
57004	SARABAND BLOCKNUMRERING 1957-59	K01	J
58001	TEKN.UTREDN.KOMPENDIER 1958-67	K01	J
58002	UTLÄNDSK KORRESPONDENS LANGEFORS 1958-6	K02	N
58003	ARKIV LNC 1958-59	K01	J
58004	ARKIV LNC-0 1958-62	K01	J
58005	HÅLKORTANSLUTN.SARA UTREDN. 1958	K01	N

PUBAFTON

Så var det dags för pubafton igen. Vi hoppas på en skön sommarkväll **den 7:e juni** vid Göta kanal. **Samling sker kl 18.00 hos Lennart Pettersson, Kohagsvägen 20 i Ljungsbro** för att vandra iväg till lämpligt ställe vid kanalen för att ta en enkel macka med öl till självkostnadspris.

Om du är sugen på öl bör du ta bussen 522 kl 17.33 som utgår från Resecentrum och meddela chauffören att du vill stiga av vid Kohagsvägen och sedan är du snart framme vid oasen.

Anmälning skall göras till **Rolf Hultqvist** tel. 013-138807, 0490-92093 eller via e-post rih@hem.utfors.se **senast 010531**.

Rolf Hultqvist

STUDIEBESÖK PÅ MEDEVI BRUNN

Boka in i din kalender den 12:e september för besök på Medevi Brunn. Vi äter lunch där och får sedan en guidad visning. Du kommer att få dricka brunn (vattnet sägs kunna påverka nativiteten!) samt få se apotek, sjukhus, brunnsrätt (där man dömde överträdelserna inom brunnsområdet) samt samlingslokaler där en gång på 1700-talet partiet Hattarna hade sina sammankomster.

Mer information om denna resa skickas ut i augusti.

Rolf Hultqvist

BOKBESTÄLLNING

Vid bokbeställning sätter du in pengar på föreningens pgmr.482 8917 - 7.

Ange noga vad beställningen avser och till vilken adress böckerna ska skickas.

Böcker kan även hämtas hos Lennart Karsberger, tel. 013 - 13 07 01.

Alla böcker kostar 100:-/st och fraktkostnaden är 50:- oavsett antal böcker som skickas.

Lagerlokal sökes

Datsaabs Vänner behöver en lokal för att förvara ett antal kartonger med böcker .

Har du ett ledigt utrymme på 1-2 kubikmeter (Linköping med omnejd) hör av dig till Lennart Pettersson, tel. 013 - 862 83 eller via e-post lemp@algonet.se.

PUBAFTON

Så var det dags för pubafton igen. Vi hoppas på en skön sommarkväll **den 7:e juni** vid Göta kanal. **Samling sker kl 18.00 hos Lennart Pettersson, Kohagsvägen 20 i Ljungsbro** för att vandra iväg till lämpligt ställe vid kanalen för att ta en enkel macka med öl till självkostnadspris.

Om du är sugen på öl bör du ta buss 522, som utgår kl 17.33 från Resecentrum. Säg till chauffören att du vill stiga av vid Kohagsvägen. Du är sedan snart framme vid oasen.

Anmälning skall göras till Rolf Hultqvist tel. 013-138807, 0490-92093 eller via e-post rih@hem.utfors.se senast 010531.

Rolf Hultqvist